

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้ประกอบการมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ (Ball, 2005) เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นทั้งผู้สร้างรายได้ และการจ้างงานให้กับประเทศ (Åstebro and Thompson, 2011) นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังถูกมองว่าเป็นศูนย์กลางของกระบวนการความคิดเชิงสร้างสรรค์อีกด้วย เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่นำเสนอสิ่งใหม่และแสวงหาประโยชน์จากสิ่งใหม่นั้น (Tyszka, Cieřlik, Domurat, and Macko, 2011) ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้ประกอบการเปรียบเสมือนกุญแจสำคัญในการฟื้นฟู เสริมสร้างและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโต พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาความยากจน ตลอดจนพัฒนาสังคมของประเทศให้ดีขึ้น

สำหรับประเทศไทยแล้วผู้ประกอบการมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในปี 2559 ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 42.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการจ้างงานถึงร้อยละ 78.48 ของการจ้างงานรวมทั้งหมด (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2559)

ดังนั้น จากบทบาทที่สำคัญของผู้ประกอบการหน่วยงานภาครัฐจึงได้มีนโยบายในการสนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ด้วยการผลักดันให้เกิดการเริ่มต้นธุรกิจ (Business Start-up) (มูลนิธิสถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2559) ผนวกกับแรงผลักดันจากนักวิชาการต่างๆ ที่พยายามนำเสนอข้อค้นพบในการศึกษาด้านผู้ประกอบการ โดยมุ่งให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Cassar, 2014) แต่อย่างไรก็ตามยังมีข้อถกเถียงกันถึงข้อค้นพบของการศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกันในบางประเด็น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก คือ คุณลักษณะของผู้ประกอบการประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยการศึกษาส่วนใหญ่ของนักวิชาการที่ผ่านมามุ่งให้ความสำคัญกับมุมมองทางด้านจิตวิทยา เนื่องจากทฤษฎีทางด้านจิตวิทยามีความเชื่อมโยงกับการเป็นผู้ประกอบการอย่างชัดเจน (Rauch and Frese, 2000) ในการวิเคราะห์และจำแนกคุณลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการที่แตกต่างจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประกอบการ (Josien, 2012) ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการประกอบไปด้วย 4 คุณลักษณะ ได้แก่ (1) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ (Need for Achievement) (2) ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking) (3) ความอดทนต่อภาวะคลุมเครือ (Tolerance of Ambiguity) และ

(4) ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน (Internal Locus of Control) (Sidek and Zainol, 2011) นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการพบว่ายังมีคุณลักษณะอื่นที่สำคัญหรือส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการอีก นั่นคือ ทัศนคติที่ดีต่อความแปลกใหม่ (Innovativeness) แรงบันดาลใจในการประกอบธุรกิจ (Aspiration of Business) และทัศนคติเชิงบวกต่อความล้มเหลว (Attitude toward Failure) (Altinay, Madanoglu, Daniele, and Lashley, 2012)

ประเด็นที่สอง คือ ความไม่สอดคล้องกันของผลการศึกษาเชิงประจักษ์ของนักวิชาการ โดยมีนักวิชาการอื่นๆ พบว่า มีบางคุณลักษณะที่ไม่ได้ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จที่ศึกษาโดย Koh (1996) และ Altinay, et al. (2012) ความกล้าเสี่ยงที่ศึกษาโดย Brockhaus (1980) Josien (2012) และ Tyszka, et al. (2011) ความอดทนต่อภาวะคลุมเครือที่ศึกษาโดย Gu'rol and Atsan (2006) และ Gurel, et al. (2010) และความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนที่ศึกษาโดย Koh (1996) Gurel, et al. (2010) และ Altinay, et al. (2012) จึงยังเป็นข้อถกเถียงที่ยังไม่มีบทสรุปที่ชัดเจนถึงคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ

ประเด็นที่สาม คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ส่วนใหญ่นักวิชาการมักให้ความสำคัญกับการศึกษากับกลุ่มผู้ประกอบการจริงที่มีธุรกิจหรือเริ่มต้นธุรกิจแล้วแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการจริงมีข้อจำกัดในประเด็นความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่อัตรา การตอบกลับของแบบสอบถามจากผู้ประกอบการมักจะได้คืนกลับมาเพียงร้อยละ 15 เนื่องจากผู้ประกอบการมีภาระหน้าที่ต่างๆ มากมายอาจทำให้ไม่มีเวลาในการให้ข้อมูล (Stokes and Blackburn, 2002; Walker and Webster, 2007) อย่างไรก็ตามมีนักวิชาการกลับพบว่า การศึกษาคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการไม่จำเป็นที่จะต้องศึกษากับกลุ่มผู้ประกอบการจริงเท่านั้น แต่สามารถศึกษากับบุคคลที่มีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention) หรือยังไม่ได้เป็นผู้ประกอบการจริง โดยส่วนใหญ่มักเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 (Altinay, et al., 2012; Quan, 2012) เนื่องจากความตั้งใจมีความสำคัญต่อพฤติกรรมที่จะทำในอนาคต ดังนั้นผลการศึกษากับบุคคลที่มีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการจึงมีความคล้ายคลึงกับการศึกษากับผู้ประกอบการจริง ประกอบกับการศึกษากับกลุ่มนักศึกษาจะช่วยลดข้อจำกัดในประเด็นความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (Gu'rol and Atsan, 2006; Gurel, et al., 2010; Mueller and Thomas, 2001)

สำหรับการศึกษากับกลุ่มนักศึกษานั้น หน่วยงานที่ใกล้ชิดที่สุดก็คือสถาบันการศึกษาซึ่งถือเป็นภาคส่วนที่สำคัญในการสร้างและส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการของประเทศ เนื่องจากสถาบันการศึกษามีส่วนในการบ่มเพาะบัณฑิตที่ให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการประกอบ

อาชีพภายหลังจากจบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการให้กับนักศึกษาได้เห็นได้จากกิจกรรมต่างๆ ที่มีอย่างต่อเนื่องของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษาก้าวเป็นบัณฑิตที่มีความเป็นผู้ประกอบการที่สร้างสรรค์ในอนาคต ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เปิดการเรียนการสอนทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก นักศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีถือเป็นคนกลุ่มใหญ่ของมหาวิทยาลัย ดังนั้นการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการจึงควรเน้นนักศึกษากลุ่มนี้เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน

ด้วยเหตุผลของข้อถกเถียงที่ยังไม่มีบทสรุปที่ชัดเจนทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยคุณลักษณะที่ทำการศึกษาประกอบไปด้วย ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ความกล้าเสี่ยง ความอดทนต่อภาวะคลุมเครือ ประเภทของแรงบันดาลใจในการประกอบธุรกิจ ทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อความล้มเหลว ทัศนคติที่ดีต่อความแปลกใหม่ และความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน

การศึกษาค้นคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยได้ดำเนินการทำสอบกับนักศึกษาปริญญาตรีบริหารธุรกิจชั้นปีที่ 4 ที่ยังคงสภาพอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อันประกอบด้วยหลักสูตรการจัดการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การเป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจระหว่างประเทศ การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รวมทั้งสิ้น 544 ราย จากฐานข้อมูลสำนักทะเบียนและประมวลผล ทั้งนี้เพื่อช่วยลดข้อจำกัดในประเด็นความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยผลการวิจัยครั้งนี้ได้ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถนำข้อค้นพบมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ต่อไป

คำถามเพื่อการวิจัย

คุณลักษณะใดบ้างที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อจัดกลุ่มปัจจัยคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. เพื่อทดสอบอิทธิพลของคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสำคัญทั้งทางด้านวิชาการ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติได้ดังนี้

1. ประโยชน์ที่ได้รับทางด้านวิชาการ ข้อค้นพบที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา หรือยกระดับความเข้าใจถึงคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ประโยชน์ที่ได้รับทางด้านปฏิบัติ ดังนี้
 - 2.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ต่อไป
 - 2.2 ผลการวิจัยในครั้งนี้จะแสดงให้เห็นปัจจัยที่ควรส่งเสริมและมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ให้กับผู้กำหนดนโยบายภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ โดยสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางธุรกิจเพื่อสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย 4 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากร คือ นักศึกษาปริญญาตรีบริหารธุรกิจชั้นปีที่ 4 ที่ยังคงสภาพอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อันประกอบด้วยหลักสูตรการจัดการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การเป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจระหว่างประเทศ การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รวมทั้งสิ้นจำนวน 554 ราย จากฐานข้อมูลสำนักทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2561

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดของจำนวนประชากร กล่าวคือ จำนวน 554 ราย ซึ่งนักศึกษาจะต้องยินยอมหรืออนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ใช้พื้นที่ในการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 8 เดือน นับตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561
4. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีบริหารธุรกิจ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยคุณลักษณะที่ดำเนินการศึกษาประกอบด้วย
 - 4.1 ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ
 - 4.2 ความกล้าเสี่ยง
 - 4.3 ความอดทนต่อภาวะคลุมเครือ
 - 4.4 ประเภทของแรงบันดาลใจในการประกอบธุรกิจ
 - 4.5 ทักษะคติเชิงบวกที่มีต่อความล้มเหลว
 - 4.6 ทักษะคติที่ดีต่อความแปลกใหม่
 - 4.7 ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H1) : คุณลักษณะที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะ หมายถึง อุปนิสัยของบุคคลซึ่งจะแสดงออกมาเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ
2. ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่อยากเป็นเจ้าของกิจการของตนเอง
3. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลที่จะบรรลุถึงความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการด้วยความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะ
4. ความกล้าเสี่ยง หมายถึง การที่บุคคลเต็มใจที่จะไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางธุรกิจซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่

5. ความอดทนต่อภาวะคลุมเครือ หมายถึง การที่บุคคลรับรู้สถานการณ์ที่คลุมเครือไม่ชัดเจนในการเริ่มต้นธุรกิจนั้นเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ มีความท้าทาย น่าสนใจ และลงมือปฏิบัติได้

6. แรงบันดาลใจในการประกอบธุรกิจ หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเริ่มต้นธุรกิจ

7. ทักษคติเชิงบวกที่มีต่อความล้มเหลว หมายถึง ความรู้สึก และความคิดเห็นที่ยอมรับได้ว่าความล้มเหลวทางธุรกิจเป็นเรื่องธรรมชาติที่สามารถเกิดขึ้นได้

8. ทักษคติที่ดีต่อความเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความคิดเป็นหรือมุมมองที่ดีต่อการทำสิ่งใหม่ๆ หรือพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา

9. ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน หมายถึง ความเชื่อว่าตนเองสามารถควบคุมสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในธุรกิจได้

